

Fənn sillabusu

İxtisas: 6003012-Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f.(Muzey işinin normativ bazası) Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti Proqram layihəsi 2018-ci il.

Kodu: İPFS- B13

Tədris ili: IV (2026-2027)

Semestr: VII

Tədris yükü: Cəmi 50 saat. Auditoriya saati: 14 saat (8 saat müəhazirə, 6 saat seminar)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: dos.Emin Məlikov Nazir oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi, 21, 2 saylı tədris korpusu

Məsləhət saati: I gün 11.00-12.00, II gün : 16.00-17.00

E-mail ünvanı: eminemelikov79@gmail.com

III.Təvsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Azərbaycan Respublikasının DövlətArxivləri. Bakı, 2003.
2. «Azərbaycan Respublikasında 2002-2005-ci illərdə turizmin inkişafına dair Dövlət Proqramı» - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı, B., 27 avqust 2002
3. Muzeylər haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu 24. mart 2000-ci il
4. Mədəni İrsin qorunmasına dair normativ hüquqi aktlar toplusu. Bakı. 2001.
5. Muzeyşünaslıq. Bakı, 2002.
6. "Milli arxiv fondları" haqqında AzərbaycanRespublikasının qanunu. Bakı, 1999.
7. R.Ağayev, E. Qurbanova, A. Əlizadə. Muzeylərdə elmi-tədqiqat işinin təşkili və metodikası fənni üzrə tədrisin Baloniya təhsil sistemində uyğunlaşdırılması və təbiiqi. Bakı, 2011.
8. Əmirxanov S.A. Muzey fəaliyyətində planlılıq, ardıcılıq və mütəmadiilik əlaqəsi. Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Elmi Əsərləri. №13. Bakı: AzTU-nun nəşriyyatı, 2012
9. Əmirxanov S.A. Azərbaycanda muzeyşünaslığın aktual problemləri. Bakı, 2011, 571 səh.
10. Əmirxanov S.A.Nəzəri muzeyşünaslıq qarşılıqlı əlaqələr, qanunauyğunluqlar, texnologiyalar: monoqrafiya.
11. Əmirxanov S.A. Nəzəri muzeyşünaslıq. qarşılıqlı əlaqələr, qanunauy-ğunluqlar, texnologiyalar. Bakı, 2009.
12. Eyvazova Y. Tarix və mədəniyyət abidələrinin muzeyşünaslıq kontekstində dəyərləndirilməsi. Dissertasiya, Bakı, 2017.
13. Eyvazova Y. Abidəşünaslıq. Monoqrafiya. Bakı, 2017.
14. Məsimov S. Muzey işinin müasir tələblər səviyyəsində qurmağın forma və metodları // "Mədəni-maarif", 2001 №7-8, s.55

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: "Muzey işinin normativ bazası" fənni muzeylər haqqında qəbul edilmiş qanunlar, təlimatlar, metodik tövsiyələr və normativ-hüquqi aktlar bu gün muzeylərə yeni

bir müstəvidən yanaşmağı tələb edir. Burada əsas məqsəd isə muzeylərin fəaliyyət strukturu haqqında tələbələri məlumatlandırmaq və bu müstəvidə onları maarifləndirmək və təlimatlandırmaqdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

-20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;

-30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;

-9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açar bilər;

-8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;

-6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;

-5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;

-4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

-1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;

-0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X Təqvim planı: 8 saat mühazirə, 6 saat seminar

№	Keçirilən mühazirə mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Mühazirə	
1	Mövzu. Kursun predmeti, məqsədi və vəzifələri, Arxeoloji irsin qorunması haqqında" Avropa Konvensiyası	2	

	Plan: 1.Kursun predmeti, məqsəd və vəzifələri haqqında ümumi məlumat. Muzeylərdə sənədləşdirmə qaydaları. 2.Arxeoloji irs anlayışı. Arxeoloji tədqiqatlara elmi cəhətdən yanaşma. Arxeoloji irsin qorunub saxlanılmasında muzeylərin rolu. 3.Arxeoloji tədqiqatların maliyyələşdirmə metodları. Dövlət muzeylərinin maliyyələşdirilməsinin mənbələri. 4.Muzey işinin peşə etikası kodeksi Ədəbiyyat :[2;4;9;15]		
2	Mövzu. Mədəniyyət haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununda muzeylər barədə olan müddəalar.Beynəlxalq Muzeylər Surasının tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında qanunları Plan: 1.Mədəniyyət haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununun əsas müddəaları. 2.Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında. Azərbaycan Respublikasının 10 aprel 1998-ci il tarixli Qanunu. 3.Beynəlxalq Muzeylər Surasının Azərbaycan Milli Komitəsinin öhdəsinə düşən vəzifələr. Beynəlxalq Muzeylər Surasının Azərbaycan Milli Komitəsinə verilən hüquqlar. 4."Arxeoloji irsin qorunması haqqında" Avropa Konvensiyasına Azərbaycan Respublikasının qoşulması barədə Azərbaycan Respublikasının qanunu. Ədəbiyyat :[2;6;8;13;15]	2	
3	Mövzu. Beynəlxalq Xüsusi Hüquqi Unifikasiya İnstitutunun (YUNİDRUA) oğurlanmış, yaxud qanunsuz çıxarılmış mədəni dəyərlər haqqında konvensiyası və arxeoloji qazıntıların aparılmasına xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi qaydaları. Plan: 1.Beynəlxalq Xüsusi Hüquqi Unifikasiya İnstitutunun (YUNİDRUA) oğurlanmış, yaxud qanunsuz çıxarılmış mədəni dəyərlər haqqında konvensiyası. 2.Beynəlxalq Xüsusi Hüquqi Unifikasiya İnstitutunun (YUNİDRUA) "Oğurlanmış, yaxud qanunsuz çıxarılmış mədəniyyət sərvətləri haqqında" Konvensiyasına və ona edilmiş Əlavəyə qoşulmaq barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 3. Arxeoloji qazıntıların aparılmasına xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi Qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında qərarı Mənbə: Ədəbiyyat :[2;10;12;15]	2	
4	Mövzu. Milli Arxiv fondu haqqında qanun, "Mədəni sərvətlərin idxalı, ixracı və Azərbaycan Respublikasının ərazisindən tranzitlə keçirilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında qanun Plan: 1.Milli Arxiv fondu haqqında qanunun əsas müddəaları. 2.Milli Arxiv fonduna sənədlərin daxil edilməsi və çıxarılması üsulları. 3."Mədəniyyət sərvətlərinin tarixi, bədii və elmi dəyərlərin müəyyənləşdirilməsi, xüsusi bədii ekspertiza keçirilməsi və mühafizə şəhadətnaməsi verilməsi üzrə ekspert komissiyası haqqında" əsasnamənin ümumi müddəaları. 4.Mədəniyyət sərvətlərinin ölkədən icazəli bir şəkildə çıxarılması qaydaları. Ədəbiyyat :[3;4;8]	2	

N	Keçirilən seminar mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Seminar	
1	Mövzu. Kursun predmeti, məqsədi və vəzifələri, Arxeoloji irsin qorunması haqqında" Avropa Konvensiyası	2	
2	Mövzu. Mədəniyyət haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununda muzeylər barədə olan müddəalar.Beynəlxalq Muzeylər Surasının tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında qanunları	2	
3	Mövzu. Milli Arxiv fondu haqqında qanun, "Mədəni sərvətlərin idxalı, ixracı və Azərbaycan Respublikasının ərazisindən tranzitlə keçirilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında qanun	2	
	Cəmi:	6 saat	

XI Fənn üzrə tələblər:

Muzeylərin iş prinsipi, qanunvericilik bazası, muzeylərin meydana gəlməsi haqqında verilən qərarlar, sərəncamlar, muzey fəaliyyəti sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri və dövlətin vəzifələri, muzey və mədəniyyət abidələrinin qorunmasına dair normativ hüquqi aktlar, Beynəlxalq Muzeylər Şurası tərəfindən muzeylərin qarşısına qoyulan tələblər, muzeydə etik davranış qaydaları, eksponatların alınması sahəsində hüquqi normalar, muzey kolleksiyalarının satınalma qaydaları haqqında öyrənməlidir.

XII Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Muzey işinin normativ bazası fənninin mözusunə aid əsas anlayışları tərif edir;
- Muzeylərin fəaliyyətini tənzimləyən əsas qanun və normativ aktları (məsələn, "Muzey işi haqqında" qanun, mədəniyyət və incəsənətə aid beynəlxalq müqavilələr) öyrənərək muzey işinin hüquqi çərçivəsini izah edir;
- Muzey işində tətbiq olunan etik prinsiplər və hüquqi tələbləri praktik tapşırıqlarda tətbiq edir;
- Beynəlxalq muzey standartları və konvensiyaları, UNESCO-nun mədəni irs haqqında müqavilələri haqqında məlumatlara əsasən muzeylərin beynəlxalq hüquq çərçivəsində fəaliyyətini müqayisə edərək fərqləndirir;
- Muzeylərin dövlət və beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələrinin normativ əsaslarını araşdıraraq bu əlaqələrin muzeylərin fəaliyyətinə təsirini qiymətləndirir;
- Muzeylərin inkişafı üçün tətbiq olunan yeni hüquqi və normativ yanaşmalar əsasında müasir dövrün tələblərinə uyğun layihə tərtib edir.

XIV. Tələblərin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollektiv sualları:

Kollektiv sualları:

1. Muzey işinin normativ bazasının predmeti, məqsəd və vəzifələri
2. Azərbaycanda muzeylərin meydana gəlməsi haqqında verilən qərarlar, sərəncamlar
3. Muzey və mədəniyyət abidələrinin qorunmasına dair normativ hüquqi aktlar
4. Arxeoloji irsi, onun qorunması tədbirləri
5. Arxeoloji irs elementlərinin qanunsuz dövriyyəsinin qarşısının alınması
6. "Arxeoloji irsin qorunması haqqında" Avropa Konvensiyası
7. Muzeydə etik davranış qaydaları
8. Vətəndaşlıq şüurunun aşılmasında muzey işçisinin vəzifələri
9. Muzey fəaliyyətində işçilərinin psixoloji xüsusiyyətləri və etik vəzifələri
10. "Muzeylər haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunu

XVI Fənn üzrə imtahan sualları

1. Fənnin predmeti, obyektı və məqsədi

2. Dünyada və Azərbaycanda muzeylərin meydana gəlməsi haqqında verilən qərarlar, sərəncamlar
3. Arxeoloji irsi, onun qorunması tədbirləri
4. Arxeoloji tədqiqatların maliyyələşdirilməsi
5. Arxeoloji irs elementlərinin qanunsuz dövriyyəsinin qarşısının alınması
6. "Arxeoloji irsin qorunması haqqında" Avropa Konvensiyanın tətbiqinə nəzarət
7. Beynəlxalq Muzeylər Şurası tərəfindən muzeylərin qarşısına qoyulan tələblər
8. Muzey fəaliyyətində işçilərinin psixoloji xüsusiyyətləri və etik vəzifələri
9. Vətəndaşların şüurunun və yetkinliyinin aşılmasında muzey işçisinin vəzifələri
10. "Muzeylər haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunu
11. Muzey fəaliyyəti sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri və dövlətin vəzifələri
12. Muzeylərin yaradılması qaydası və məqsədi
13. Milli statusa malik, respublika əhəmiyyətli, bələdiyyə mülkiyyətində və xüsusi mülkiyyətdə olan muzeylər
14. "Mədəniyyət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun əsas müddəaları
15. Mədəniyyət sahəsində dövlət siyasətinin prinsipləri
16. Milli mədəni irsin mühafizəsinə dair öhdəliklər
17. Beynəlxalq Muzeylər Şurası beynəlxalq təşkilatın yaradılması və onun əsas vəzifələri (ICOM-International Council of Museums)
18. Beynəlxalq Muzeylər Şurasının Azərbaycan Milli Komitəsinin öhdəsinə düşən vəzifələr
19. Beynəlxalq Muzeylər Şurasının Azərbaycan Milli Komitəsinə verilən hüquqları
20. "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" Azərbaycan Respublikasının 10 aprel 1998-ci il tarixli Qanunu
21. Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında qanunun ümumi müddəaları
22. Oğurlanmış, yaxud qanunsuz çıxarılmış mədəni dəyərlər haqqında Avropa konvensiyası
23. "Oğurlanmış, yaxud qanunsuz çıxarılmış mədəniyyət sərvətləri haqqında" Konvensiyasına və ona edilmiş əlavəyə qoşulmaq barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu
24. Ölkədən qanunsuz çıxarılmış mədəni dəyərlərin qaytarılması
25. Arxeoloji qazıntıların aparılmasına xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi Qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında qərarın ümumi müddəaları
26. Arxeoloji qazıntıların aparılmasına xüsusi lisenziya verilməsi qaydası
27. Arxeoloji qazıntıların aparılmasına dair lisenziyanın fəaliyyətinin dayandırılması və ya ləğv edilməsi qaydaları
28. Milli Arxiv fondu haqqında qanunun əsas müddəaları
29. Milli Arxiv fondunda yerləşən sənədlərin qeydiyyatı alınma qaydaları
30. Mədəniyyət sərvətlərinin ölkədən icazəli bir şəkildə çıxarılması qaydaları

S/f.(Muzey işinin normativ bazası) fəninin sillabusu 6003012 "Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması" ixtisasının təhsil proqramı, təhsil planı və Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti 2018-ci il Proqram layihəsi əsasında tərtib olunmuşdur.

Sillabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (14 may 2026-cı il, protokol № 9).

Kafedra müdiri : dos. K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi : dos. E.N Məlikov